

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/1206- /2011. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 138/2012. (IV. 11.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedéssel kapcsolatban előadott panaszt

elutasítom

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Törvényszéknek címezve (1363 Budapest, Pf. 16.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos a Független Rendészeti Panasztestület formanyomtatványán, majd annak kiegészítéseként, írásban postai úton terjesztette elő panaszát.

A panaszban előadta, hogy 2011. szeptember 21-én szabályosan közlekedtek Máriapócon személygépkocsival – a gépjárművet a panaszos fia vezette –, amikor rendőri intézkedést kezdeményeztek velük szemben. Az intézkedő rendőr azt állította, hogy nem voltak bekötve, majd a gépjármű állapotáról érdeklődött. A panaszosok megjegyezték, hogy az intézkedésben részt vevő másik rendőr látta is, hogy be voltak kötve. Ezt követően a rendőr más problémát keresett. A beadvány szerint a panaszos felesége megsérült az igazoltatás közben, erről orvosi lelet is készült. A jármű vezetője pedig eleget tett az igazoltatásnak, mégis előállították. A panaszosokat elmondásuk szerint megalázták, meglátásuk szerint nem megfelelően jártak el velük szemben.

A panaszbeadvány kiegészítésében a panaszos kifejtette, hogy a velük szemben intézkedő rendőr, Rácz Elek r. főtörzsőrmester az elmúlt években rendkívül agresszíven viselkedett, igazoltatott, intézkedett, és nem egyenlően bírságolt a település polgárai között. Korábban a panaszos a r. főtörzsőrmester viselkedését jelezte a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőrkapitányságnak is. Kitért arra is, hogy az elmúlt 10 évben soha nem igazoltatták Máriapócon, mert személyesen ismerték, és tudták, vele minden rendben van. A panaszolt igazoltatás – meglátása szerint – a fenti feljelentése miatt történt.

Az esettel kapcsolatban a panaszos leírta, hogy a máriapócsi rendőrőrs épülete előtt haladtak el személygépkocsival, amikor a r. főtörzsőrmester meglátta a panaszost és családját és azonnal utánuk indult, majd fényjelzéssel megállította őket. Az igazoltatáskor azt mondta, hogy a biztonsági öv nem volt bekapcsolva, ezért a panaszos fiát 10.000.- Ft-ra megbüntette.. A biztonsági övek be voltak kapcsolva, ezt a másik intézkedő rendőr jelezte is. A panaszos fia egyébként szabályosan igazolta magát, ellenállást nem tanúsított, a forgalmi engedélyt és az igazolványát bemutatta.

A r. főtörzsőrmester ezt követően a gépkocsi állapotával kezdett foglalkozni: az egészségügyi dobozt kérte, majd a gépkocsi tartozékait nézte meg. Amikor a r. főtörzsőrmester észlelte, hogy a panaszos ittas állapotban van, provokálni kezdte, személyazonosító igazolványát kérte, és egyre közelebb lépett a panaszoshoz. Minden áron meg akarta őt bilincselni, a panaszos kérdezte is tőle, hogy miért. A panaszos fia az intézkedésről felvételt készített, ezért a rendőr őt is megbilincselte, majd kirúgta a lábát, és a telefont, amivel a felvételeket készítette, kivette a zsebéből. A panaszos előadta, hogy ő a bilincselésnek nem állt ellen. A r. főtörzsőrmester a panaszos feleségének sérülést okozott, „a lábát szétaposta”. Az igazoltatást követően panaszost és fiát előállították, és a r. főtörzsőrmester a forgalmi engedélyt visszaadta panaszos feleségének, majd hazaküldte őt. Amikor a panaszos felesége egy óra elteltével bement a rendőrőrsre férjéhez és fiához, őt is rabosították.

A beadvány kiegészítése kitért arra is, hogy a panaszos fiának a telefonját a r. főtörzsőrmester egy másik helyiségbe magával vitte, ahol egy kollégájával végignézte a készített felvételeket, majd megsemmisítette azokat. Az előállítást követően az értéktárgyakat

visszaadták, a felvételek azonban már nem voltak a telefonban, ezt a panaszos jelezte is a r. főtörzsőrmester felettesének, aki a telefont átvette. A panaszosok a telefont csak reggel 8 órakor kapták vissza. A felvételek ekkor már nem a kamerán voltak, hanem átrakták őket a „Bluetooth” mappába.

A fenti beadványok tartalma alapján a rendőri intézkedéssel kapcsolatban előterjesztett kifogások az alábbiakban összegezhetők:

1.) Panaszos kifogásolta azt, hogy előállították, az egész intézkedés jogalapját vitatta (megítélése szerint intézkedő rendőr személyes bosszúja miatt állították meg az autójukat).

2.) Panaszos sérelmezte, hogy megbilincseltek (a panaszbeadvány ezt a kifogást konkrétan nem tartalmazza, de mivel az egész intézkedés jogszerűségét vitatta a panaszos, így e tekintetben is szükséges a panasz elbírálása).

3.) Panaszos sérelmezte a vele szemben történt intézkedés részrehajló jellegét (megítélése szerint egy korábbi vita bosszúja volt az intézkedés).

4.) Panaszos sérelmezte a r. főtörzsőrmester provokatív magatartását.

5.) Panaszos sérelmezte, hogy felesége az intézkedés során megsérült.

6.) Panaszos sérelmezte, hogy a fiától az intézkedés során elvették a mobiltelefonját és a készített felvételeket kitörölték.

Mindezek alapján kérte a Panasztestület vizsgálatát. A Panasztestület vizsgálata során megállapította, hogy jogszerűen került sor a panaszos igazoltatására, és szintén jogszerű volt a panaszos előállítása és megbilincselése, továbbá nem találta megállapíthatónak az intézkedés részrehajló voltát és a r. törzsőrmester provokatív magatartását. Ugyanakkor megállapította a panaszos személyi szabadsághoz fűződő jogának sérelmét az előállításának időtartama miatt.

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratok álltak rendelkezésre:

- a panaszos 2011. szeptember 23-án előterjesztett panaszbeadványa, és annak 2011. november 11-én postára adott, valamint november 15-én kelt kiegészítései;
- a Nyírbátori Rendőrkapitányság vezetőjének 2011. december 5-én kelt tájékoztató levele;
- Ráczy Elek r. főtörzsőrmester 2011. szeptember 21-én kelt jelentése;
- Tamás Zoltán r. zászlós 2011. szeptember 21-én kelt jelentése;
- panaszos előállításának végrehajtásáról szóló jelentés;
- panaszos előállításának időtartamáról kiállított igazolás;
- panaszos orvosi vizsgálatát követően kiállított igazolás,
- panaszos fia ellen tett 15060/6055/2011/id. számú szabálysértési feljelentés;

- a 2011. szeptember 21-én elkövetett hivatalos személy elleni erőszak tárgyában lefolytatott kivizsgálásról szóló értékelő jelentés;
- a rendőrség által megküldött videofelvétel;

Fenti dokumentumok az ügy szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazzák:

Az intézkedést végrehajtó rendőrök 2011. szeptember 21-én 18 óra 35 perckor kezdeményezték intézkedést Máriapócon, a Bátori úton közlekedő HRH-870 forgalmi rendszámú személygépkocsi utazó panaszossal szemben, mivel észlelték, hogy a járműben utazó három személy nem használja a biztonsági övet. A jogsértés miatt a személygépkocsit közlekedési ellenőrzés céljából leállították. Ráczy Elek r. főörzsőrmester igazoltatta a jármű vezetőjét, majd a jármű okmányait ellenőrizte. A rendőri intézkedés során mind a jármű vezetőjével, mind pedig utasaival (így a panaszossal is) közölte, hogy mivel észlelte, hogy nem volt bekapcsolva a biztonsági övük, feljelentést tesz velük szemben. A jármű műszaki átvizsgálása során az intézkedő rendőrök további szabálysértéseket tártak fel (első helyzetjelző világítás üzemképtelensége, kötelező tartozék – egészségügyi doboz – szavatossági ideje lejárt), és 10 000 Ft helyszíni bírságot szabtak ki a jármű vezetőjével szemben. Az intézkedés alá vont jármű vezetője a jogsértés, illetve a közlekedési szabálysértés elkövetését nem ismerte el, a rendőr kérdésére nem felelt vagy „flegma válaszokat adott”. A jármű vezetőjével szembeni intézkedést a panaszos és felesége kiabálásukkal folyamatosan akadályozták, fiukat a válaszok megtagadására biztatták.

A rendőri intézkedés során a r. főörzsőrmester a jármű utasait is személyazonosságuk igazolására szólította fel, aminek ők nem tettek eleget. A r. főörzsőrmester a panaszossal szemben testi kényszerrel történő előállításba, illetve bilincselésbe kezdett, aminek megakadályozása céljából a panaszos felesége a rendőr és férje közé állt, és közben többször megfogta, meglökte, megütötte a rendőr kezét, felső testét és ruházatát.

A panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés célja a biztonsági öv használatára vonatkozó szabályok megszegésével kapcsolatos szabálysértés az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rend. 27. § (1) bekezdés alapján személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése szabálysértés, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 142. § (1) bekezdésbe ütköző és a b) pontja szerint minősülő rendzavarás szabálysértés megszüntetése volt.

A járőr-páros a rendőri intézkedést a közigazgatási – biztonsági öv használatára vonatkozó kötelezettség megszegése – szabálysértés észlelése alapján kezdeményezte, amely jogsértést a személygépkocsiban utazó mindhárom személy elkövette. A tájékoztató levél szerint a rendőröket a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdés alapján, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló – az intézkedés idején hatályban lévő – 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. § (1) bekezdésben foglaltak szerint intézkedési kötelezettség terhelte a panaszosokkal szemben. Az intézkedő rendőrök az Rtv. 20. §-ban foglalt tájékoztatási kötelezettségüknek maradéktalanul eleget tettek, intézkedésük során azonosító jelvényük jól látható volt, az intézkedés tényét és célját a panaszosokkal közölték.

A rendőrök a panaszosokkal szemben az Rtv. 47. §, valamint a Szolgálati Szabályzat 59. § (1)-(2) bekezdése alapján testi kényszert; továbbá az Rtv. 48. § b), c) és d) pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 60. § (1) bekezdés b), c), és d) pontja alapján – támadás, szökés megakadályozása és ellenszegülés megtörése érdekében – bilincset alkalmaztak.

A bilincshasználatot az tette szükségessé, hogy nem volt hajlandó személyazonosságát a rendőri felszólítás ellenére igazolni, ezáltal előállításra vált szükségessé. Az előállítás foganatosítása folyamatosan akadályba ütközött egyrészt, mert a panaszos folyamatosan próbált kibújni az intézkedő rendőr kezei közül és a járőrautóba nem ült be önként, másrészt pedig a felesége folyamatosan a rendőr és a panaszos közé állt, a rendőrt többször megfogta, meglökte, megütötte a kezét, felső testét és ruházatát.

A rendőri intézkedésről és annak részleteiről Tamás Zoltán r. zászlós és a panaszos fia is videofelvételt készítettek. A panaszos fiának a mobiltelefonját a Máriapócsi Rendőrőrsre történő előállítása során tőle elvették, erről letéti jegyzőkönyv készült. A videofelvételeket a rendőrszerver számítógépére lementették további vizsgálat során bizonyítási eszközként történő biztosítás érdekében.

Panaszos előállítása 2011. szeptember 21-én 18 óra 45 perctől 2011. szeptember 22-én 1 óra 20 percig tartott.

Az előállítás során az intézkedő rendőrök az Robotzsaru-Neo programban rögzítették az előállítások végrehajtásáról készített jelentéseket, az előállítás időtartamáról szóló igazolást, valamint jelentést készítettek a rendőri intézkedésről. Az előállítás során letétbe helyezett vagyontárgyakról jegyzőkönyveket töltöttek ki. A fentebb részletezett jogsértések elkövetése miatt az elkövetőkkel szemben szabálysértési feljelentéseket készítettek. Az előállított személyeket a szabadon bocsátást megelőzően fizikális vizsgálat céljából orvoshoz szállították. A jogsértések elkövetése miatt az elkövetőkkel szemben szabálysértési feljelentések készültek.

Panaszos orvosi vizsgálatát követően kiállított igazolás szerint a panaszoson külsérelmi nyom nem látható, fizikálisan negatív status, panaszmentes. Ittassága közepes súlyos.

A 2011. szeptember 21-én elkövetett hivatalos személy elleni erőszak tárgyában lefolytatott kivizsgálásról szóló értékelő jelentés a következőkkel egészíti ki a fentieket. A panaszos és feleségének az igazoltatása úgy történt, hogy a r. főörzsőrmester az intézkedést hangosan becsmérlő feleséget igazolásra szólította fel, aki ennek ellentmondott, és megtagadta az igazolványának átadását. A r. főörzsőrmester ekkor közölte vele a „Törvény nevében!” szavak előre bocsátásával, hogy amennyiben nem igazolja magát, elő fogja állítani. Ekkor – mivel még mindig ellentmondott a rendőri felszólításnak – a r. főörzsőrmester ismét felszólította az igazolásra, és közelebb lépett hozzá, aminek során panaszos felesége a r. főörzsőrmestert kezével meglökte, eltolta az intézkedést foganatosító járőrt maga mellől, és közölte, hogy igazolja magát, majd a táskájából elővette az iratait, amelyeket átadott az intézkedő rendőrnek. Ezt követően a r. főörzsőrmester a panaszost (aki az intézkedés során végig kiabált) szólította fel személyes adatainak igazolására, amelynek a panaszos határozottan ellentmondott, az igazolást megtagadta. Ekkor a r. főörzsőrmester a „Törvény nevében!” szavak előre bocsátásával őt is figyelmeztette, hogy amennyiben nem igazolja magát, elő fogja állítani, és meg fogja bilincselni. Panaszos a felszólításnak a továbbiakban sem engedelmesskedett, ismételt megtagadta okmányai átadását, és a rendőrt becsmérlő

szavakat hallatott. A r. főörzsőrmester ezt követően testi kényszerrel történő előállításba, ill. bilincselésbe kezdett, amelynek során a panaszos és az intézkedést foganatosító r. főörzsőrmester közé lépett a panaszos felesége, aki többször is meglökte, megfogta, megütötte a r. főörzsőrmester kezét, felső testét, ruházatát a férje védelme érdekében. Ezt követően a már testi kényszer alatt álló panaszos az iratait egyik kezével kivette a nadrágja zsebéből, és a földre dobta. Az őt ekkor már megbilincselni szándékozó, testi kényszert megkezdő járőr egyik kezénél fogva próbálta bilincselni, amibe a videofelvételt készítő járőr is fél kézzel besegített, a panaszos azonban a fogásból kiszabadulva, a szolgálati járművet körbe kerülve próbált kibújni az intézkedés alól.

Ekkor a r. zászlós az intézkedést rögzítő telefonját a tanúként jelen lévő P. G.-nek átadta, a társa segítségére sietett, és ketten, a kezek előre bilincselésével tudták a panaszost - testi kényszert is alkalmazva - megbilincselni, és a járműbe ültetni.

Ezt követően a jármű vezetőjét, panaszos fiát, aki a rendőri felszólításnak több ízben nem tett eleget, videofelvétel készítésével zavarta a rendőri intézkedést, testi kényszer és bilincs alkalmazása mellett előállították.

A továbbiakban a panaszos feleségével szembeni intézkedést a panaszos és a jármű vezetőjének előállítása miatt félbe hagyták, a jármű kulcsait átadták neki, és tájékoztatták, hogy férjét és fiát előállítják a Máriapócsi Rendőrőrsre.

A r. főörzsőrmester meghallgatása során elmondta, hogy az intézkedés során személyi sérülést szenvedett a jobb alkarján (4 körömtől származó marást), illetve a hasi tájékon, jobb oldalt 4 ujjlenyomatot ábrázoló bőrpírt.

Az értékelő jelentésből az is kiderül, hogy a szemtanú P. G.-t, valamint a panaszosokat 2011. szeptember 21-én 22 óra 20 perctől az ügyel kapcsolatban meghallgatták. P. G. a rendőri előadással egyezően számolt be a látottakról.

A panaszos felesége meghallgatása során az alábbiak szerint nyilatkozott a rendőri intézkedésről: ő és családja az intézkedés napján Máriapócsra mentek, mivel másnap bírósági tárgyaláson kellett megjelenniük egy büntető ügyben, és előtte a rokonokat és ismerősöket kívánták meglátogatni. Egy ismerőstől indultak tovább személygépkocsival, amikor a rendőrőrs előtt elhaladva, oda benézve látták, hogy éppen egy szolgálati gépjármű áll ki, majd észlelték, hogy az megkülönböztető fényjelzés használatával mögöttük közlekedik. Elmondta, hogy mielőtt elindultak, biztonsági öveiket mindhárman bekapcsolták. Miután félre álltak, két rendőr lépett hozzájuk, és Ráczy Elek r. főörzsőrmester – akit a panaszosok korábbról már ismertek – igazoltatta őket majd közölte, azt észlelte, hogy nem volt bekapcsolva a rendőrőrs előtt egyikük biztonsági öve sem. A járművet műszakilag is átvizsgálta, és tájékoztatta, hogy közlekedési szabályok megsértése miatt 10 000 Ft-os bírságot szab ki, és a biztonsági öv használatának elmulasztása miatt is feljelentést tesz. Ekkor mindhárman kiszálltak az autóból és mondták, hogy nem fogadják el a bírságot, mivel az nem jogos. A r. főörzsőrmester igazolásra szólította fel őket aminek ő – panaszos felesége – valóban nem tett eleget, és amikor a r. főörzsőrmester közel lépett hozzá, valóban el is tolta magától kezének kinyújtásával, iratait azonban ekkor már készségesen odaadta, és nem hangoskodott, nem kiabált. Úgy érezte, hogy a r. főörzsőrmester kötekedik velük, és provokálja őket. A meghallgatás során a panaszos felesége úgy nyilatkozott, hogy a r. főörzsőrmester a férjét

(panaszost) is igazoltatni akarta, aki annak készségesen eleget is tett, de a r. főörzsőrmester minden áron meg akarta bilincselni, és amikor a férje az igazolványát kivette a zsebéből, az iratok a földre estek, mert a r. főörzsőrmester kicsavarta azokat a kezéből. Ekkor a férje és a rendőr közé állt, kérte a r. főörzsőrmestert, hogy ne bilincselje meg a férjét, elmondása szerint azonban nem lökte, vagy ütötte meg a rendőrt. A r. főörzsőrmester ezt követően a r. zászlóssal együtt – aki eddig videofelvételt készített a történetekről – megbilincselte és a szolgálati gépjárműbe ültette a férjét. Ezt követően a r. főörzsőrmester a fiát is megbilincselte, a lábát kirúgta, a földre fektette, majd onnan felállítva a szolgálati gépjárműbe ültette. Elmondása szerint a r. főörzsőrmester és a férje haragban állnak egymással, a r. főörzsőrmester sokszor igazoltatásokkal zaklatja a családot, legutóbb 2011 júliusában, a Muskátli presszóban igazoltatta őket, és addig nem hagyta el a helyszínt, amíg nem igazolták magukat.

Panaszos meghallgatása során a feleségével egyezően adta elő a történeteket azzal a különbséggel, hogy állítása szerint, amikor a rendőr az iratait kérte, ő készségesen válaszolta, hogy azokat odaadja, csak kérte, hadd vegye ki a kocsijukban lévő szabadidőruha felső zsebéből, de amikor azokat a rendőrnek oda akarta volna adni, az kiütötte a kezéből. Elmondta továbbá, hogy a r. főörzsőrmester feltehetőleg azért neheztel rá, mert két évvel korábban írt egy névtelen levelet a megyei rendőrfőkapitánynak azzal kapcsolatban, hogy a r. főörzsőrmester jogtalanul bünteti meg a roma származású gyerekeket és asszonyokat. A r. főörzsőrmestert ezért a rendőrfőkapitány berendelte, és „megszidta”, a r. főörzsőrmesternek pedig valahogy a tudtára jutott, hogy a levelet a panaszos írta.

Panaszos fia a meghallgatása során elmondta, hogy a r. főörzsőrmester arra utasította, hogy adja oda neki a mobiltelefonját, majd a kezét hátracsavarta, megbilincselte, és kirúgta a lábait, ekkor jobb oldalával a földre esett, és a r. főörzsőrmester kivette a zsebéből a telefont, megbilincselte és a kocsiba ültette. Jelezte, hogy túl szoros a bilincs, a r. főörzsőrmester azonban erről nem vett tudomást. Miután beszállították őket a rendőrszerepre, a r. főörzsőrmester amíg rájuk vigyázott trágár angol szavakkal becsmérelte őt és édesapját is.

A panaszos és a rendőrség által megküldött felvételeken az alábbiak láthatóak. Az intézkedés kezdeti szakaszában az eljáró rendőr és az intézkedés alá vont jármű vezetője és utasai a gépkocsik mellett állnak, és a panaszos és felesége emelt hangon közlik a rendőrrel, hogy fiuk „Semmit nem fog aláírni!”, és azt mondják a rendőrnek: „Írd alá te magadtól!”. A r. főörzsőrmester ezt követően tájékoztatja a jármű vezetőjét, hogy a következőkben olyan kérdéseket fog feltenni, amelyekre a válaszadás nem kötelező. A rendőr és a jármű vezetője közötti kommunikációt a panaszos és felesége folyamatosan bekiabálásokkal zavarják, és a jármű vezetője sem tanúsít együttműködő magatartást. A rendőr ezalatt nyugodt marad, udvarias hangnemben beszél a jármű vezetőjével. Ezt követően a panaszos feleségéhez fordul, aki személyazonossága igazolását kezdetben megtagadja. Panaszos ez idő alatt is provokatív magatartást tanúsít, az intézkedést bekiabálásokkal próbálja megzavarni. A felvételt készítő r. zászlós közben tájékoztatja az intézkedés alá vont személyeket, hogy kép- és hangfelvétel készül. A r. főörzsőrmester közli a panaszos feleségével, hogy amennyiben a személyazonosság igazolását a továbbiakban is megtagadja, előállítja, mire a hölgy felháborodásának ad hangot, majd végül átadja személyi igazolványát a rendőrnek. Panaszos fia (a jármű vezetője) ezt követően a videofelvételt készítő rendőrhöz lép, ő is rögzíti az eseményeket. A mobiltelefonját a rendőr arcához tartva kérdezi „Az enyém 24 órát rögzít, a tiéd mennyit?” A rendőr erre azt feleli, „Nyugodtan.” A r. főörzsőrmester ekkor a jármű vezetőjéhez lép: „Uram, Önnek nincs joga kamerázni, kapcsolja ki a kamerát! Azért, mert

rendőri intézkedés van, és azt kérem, hogy kapcsolja ki a kamerát. A törvény nevében felszólítom, hogy kapcsolja ki. Magának nincs joga kamerázni, nekem van. [...] Amennyiben nem, lefoglalom.” A jármű vezetője végig ellenkezik, a felvételkedést nem szakítja meg. A vita még körülbelül egy percig folytatódik közöttük, közben a panaszos és felesége is kiabálnak fiuk védelmére kelve. A vita végén a rendőr kéri a jármű vezetőjét, hogy tegye hátra a kezét, megbilincseli. A veszekedés tovább folytatódik, de a r. főörzsőrmester a jármű vezetőjét nem bilincseli meg, telefonját sem veszi el, mindössze arra kéri, a továbbiakban ne készítsen felvételt. A r. főörzsőrmester panaszoshoz lép ezután, és személyazonosságának igazolására szólítja fel, közben panaszos a rendőrt kritizáló megjegyzéseket tesz, provokálja. Ezt követően a panaszos és a r. főörzsőrmester között szóváltás alakul ki, a rendőr kéri a panaszost, igazolja magát, aki ugyanezt a rendőrön kéri számon. A rendőr elmondja, hogy az intézkedést így kezdte, és annak befejeztével is meg fogja adni a nevét, a panaszos azonban a kérésnek továbbra sem tesz eleget. A rendőr ezt követően a törvény nevében felszólítja a panaszost, hogy igazolja magát, és figyelmezteti, hogy amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, kényszerítő eszközt fog alkalmazni vele szemben. A panaszos erre az feleli, alkalmazzon. Egy rövid szóváltást követően a rendőr kéri, tegye hátra a kezét, mert megbilincseli, mire a panaszos azt feleli, nem teszi. Eközben a panaszos felesége mondja emelt hangon, hogy majd ő átadja a panaszos iratait. A r. főörzsőrmester és a panaszos ez követően – mivel a panaszos a bilincselésnek ellenáll – dulakodásba kezdenek, és panaszos felesége igyekszik szétválasztani őket, kiabál. Miközben a r. főörzsőrmester a bilincselés érdekében a panaszos kezét hátracsavarja, a férfi az iratait kezéből kiejti, azok így kerülnek a földre. A panaszos eközben trágár megjegyzésekkel illeti a rendőrt, és feleségével többször a földre mutatva közli, hogy „Ott az igazolvány”. A rendőr azonban nem áll el a bilincseléstől, a panaszosnak a bilincselést firtató kérdésére azt feleli, azért bilincseli meg, mert nem akarta magát igazolni. A panaszos feleségét, aki a r. főörzsőrmestert lökdösi, ráncigálja, a rendőr – eredménytelenül – kéri, hogy lépjen hátrébb, figyelmezteti, hogy amennyiben ellenáll az intézkedésnek, őt is előállítja. Panaszos ezt követően a szolgálati gépjármű felé indul – feltehetően azzal a szándékkal, hogy beüljön –, a rendőr és a felesége követik, aki (mármint a feleség) a gépkocsi jobb hátsó ajtaját kinyitja. A rendőr szándéka még mindig a panaszos bilincselésére irányul, a panaszos azonban kérése ellenére nem teszi hátra a kezét, hanem elsétál a rendőr elől, elveszi telefonját és közli „Akkor hívjunk rendőrt!”. A rendőr és a panaszos felesége követik a távolodó panaszost a szolgálati gépjármű körül, a feleség a gépjármű bal hátsó ajtaját is kinyitja és kéri a férjét, szálljon be. Panaszos tovább távolodik, amikor a rendőr testi kényszer alkalmazását kíséri meg, a panaszos ellöki magától. Végül a két rendőr együtt a panaszos kezeit előre helyzetbe bilincseli. A rendőr azon kérdésére, hogy van-e valami a zsebeiben, például bicska, a panaszos azt a választ adja, hogy igen, kábítószerek, kokain. Ezt követően a r. főörzsőrmester a jármű vezetőjéhez fordul, kéri, fejezze be a felvételkedést és adja át a telefonját, mert az bizonyítási eszköz. Mivel a jármű vezetője ellenkezik, a r. főörzsőrmester tájékoztatja, hogy ha a rendőri intézkedésnek ellenáll, előállítja, eközben kezével megfogja az alkarját, aki távolodni próbál. A feleség ismét az intézkedés közvetlen közelében kiabál, a rendőrt alkarját megfogva kéri, hagyja békén a fiát. A rendőr figyelmezteti, hogy amennyiben nem működik együtt, elő fogja állítani a rendőrsre. A rendőrsön készített felvételeken látható, hogy a panaszos kezeit előre, a panaszos fiának a kezeit hátra helyzetben bilincselték meg.

III.

A panaszos által konkrétan előadott kifogások kapcsán a vizsgálat az alábbiakat állapította meg.

1. A panaszos kifogásolta azt, hogy előállították, az egész intézkedés jogalapját vitatta (megítélése szerint az intézkedő rendőr személyes bosszúja miatt állították meg az autójukat).

E kifogás tekintetében szükséges vizsgálni mind az igazoltatás, mind pedig az előállítás jogszerűségét.

Igazoltatás jogalapjának vizsgálata.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az intézkedéskor hatályban lévő a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 3. §-a értelmében bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 48. § (4) bekezdése szerint a külön jogszabályban meghatározott M1, M2, M3, N1, N2, N3 kategóriájú gépkocsiban, amelynek meghatározott üléseit biztonsági övvel kell felszerelni, továbbá olyan járműben, amelynek üléseit biztonsági övvel szerelték fel, az ülésen utazó személynek a biztonsági öv becsatolásával kell magát rögzíteni. Az (5) bekezdés szerint nem kell becsatolni a biztonsági övet az alábbi esetekben:

- a) a hátramenetben közlekedő gépkocsi vezetőjének;
- b) a taxi gépkocsi vezetőjének, ha taxi üzemmódban utast szállít;
- c) a mentő gépkocsi betegellátó terében utazóknak, ha a becsatolás a beteg állapotának romlását okozhatja, a betegellátást akadályozza;
- d) a lakott területen menetrend szerinti személyszállítást végző autóbuszban;
- e) a lakott területen kívül menetrend szerinti személyszállítás végző autóbuszban, ha álló utasokat is szállíthat;
- f) az autóbuszban szállított 3. életévét még be nem töltött gyermeknek;
- g) annak, aki külön jogszabályban meghatározott orvos által kiállított igazolással rendelkezik.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdés k) pontja szerint a biztonsági öv használatára vonatkozó rendelkezések megsértői bírság fizetésére kötelezhetők.

A jármű megállítására, amelyben a panaszos utasként tartózkodott, azt követően került sor, hogy a Máriapócsi Rendőrőrs bejárata előtt elhaladva az ott várakozó járőrautóban tartózkodó, szolgálatban lévő rendőrök észlelték azt, hogy a jármű vezetője és utasai a biztonsági öveket nem kapcsolták be. Ennek megfelelően a járművet a Bogáti út 2. szám előtt közlekedésrendészeti ellenőrzés érdekében megállították és a jármű vezetőjét igazoltatták. Az igazoltatás során a jármű vezetője az elkövetett jogsértést nem ismerte el és időközben a jármű utasai is ebben próbálták őt megerősíteni.

A közlekedésrendészeti ellenőrzés során a gépkocsi műszaki átvizsgálása is megtörtént és megállapítást nyert, hogy a gépkocsi első helyzetjelzői sem a bal, sem a jobb oldalon nem üzemképesek, és az egészségügyi doboz szavatossági ideje 2005-ben lejárt. A panaszos igazoltatására az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján megfelelő joggal került sor.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a biztonsági öv használatának mellőzése – tekintve, hogy a KRESZ 48. § (5) bekezdésében felsorolt mentesítő körülmények egyike sem állt fent – nyilvánvalóan olyan cselekmény, ami az Rtv. 13. § (1) bekezdés, valamint a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztet.

A biztonsági öv használata tekintetében ellentmondás áll fent a panaszosok és a rendőrök előadása között, a panaszosok beadványukban és meghallgatásuk során is egyhangúan azt állítják, hogy a biztonsági öveket használták, a rendőrök pedig ennek ellenkezőjét nyilatkozták. Az eljárás során ezt az ellentmondást kétséget kizáró módon feloldani nem volt lehetséges, azonban a rendelkezésre álló dokumentumok és az eset összes körülményei alapján megállapítható, hogy a rendőrök szabálysértés elkövetése miatt intézkedtek a jármű vezetőjével és utasaival szemben.

A közrend, közbiztonság védelme érdekében a panaszos igazoltatásához kellő jogalapot biztosított az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata.

Előállítás jogalapjának vizsgálata.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

A Szolgálati Szabályzat 43. § (1) bekezdése szerint az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, *kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.*

Az esetről készült videofelvétel és a jelentés tanúsága szerint, mikor a r. főtörzsőrmester a panaszoshoz lépett, és személyazonosságának igazolására szólította fel, a panaszos a rendőrt kritizáló megjegyzéseket tett, provokálta a rendőrt (a határozat II. részében felsorolt és részletezett dokumentumok tartalma alapján ez egyértelműen megállapítható). A panaszos a rendőr többszöri felszólításának nem tett eleget.

Az igazolás megtagadása a fentiek szerint megfelelő jogalapot biztosított az előállításhoz, és a panaszos kitartó ellenszegülése és fellépése miatt az előállítás arányos és megfelelő jogalappal történő intézkedés volt, ezért az ezzel kapcsolatban előadott kifogást, mint alaptalan elutasítom.

2. Panaszos sérelmezte, hogy megbilincseltek (a panaszbeadvány ezt a kifogást konkrétan nem tartalmazza, de mivel az egész intézkedést jogszerűségét vitatta a panaszos, így e tekintetben is szükséges a panasz elbírálása).

Rtv. 48. §-a rendelkezése szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 60. §-a szerint bilincs alkalmazása – többek között – különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg.

Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

Rtv. 16. § (1) bekezdése a kényszerítő eszközök alkalmazásának feltételeiről az alábbiak szerint rendelkezik: „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

A Szolgálati Szabályzat az arányosság követelményét 58. § (1) bekezdésében rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

A bilincselésekkel összefüggésben a panaszos előadta hogy amikor a r. főtörzsőrmester észlelte, hogy ő ittas állapotban van, provokálni kezdte, személyazonosító igazolványát kérte és egyre közelebb lépett a panaszoshoz. Minden áron meg akarta őt bilincselni.

Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentések szerint panaszossal szemben az Rtv. 48. § b) pontja alapján, támadás megakadályozása érdekében alkalmaztak bilincset. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetés történt, bilincset 18 óra 48 perctől 19 óráig alkalmaztak. A bilincshasználatot az tette szükségessé, hogy nem volt hajlandó személyazonosságát a rendőri felszólítás ellenére igazolni, és ezáltal előállítása vált szükségessé.

A fent ismertetett videofelvétel és jelentések tartalma alapján megállapítható, hogy panaszos agresszív módon lépett fel a rendőrökkel szemben, kitartóan szembeszegült, ezért a rendőrök megalapozottan számíhattak a panaszos további támadására. A bilincselés az eset összes körülményét figyelembe véve – a rendőri erőfölény az intézkedés idején nem állt fent, panaszos magas, erős testalkatú férfi, akinek aktív ellenszegülő magatartását a r. főtörzsőrmester egyedül testi kényszerrel megtörni nem tudta, bilincselését is csak a r. zászlós segítségével tudta végrehajtani – arányos intézkedésnek tekinthető, amelyre a kellő joggal került sor.

Fentiek alapján a panaszos bilincselésére jogszerűen és az arányosság figyelembevételével került sor, ezért az e körben előadott kifogást elutasítom.

3. Panaszos sérelmezte a vele szemben történt intézkedés részrehajló jellegét (megítélése szerint egy korábbi vita bosszúja volt az intézkedés).

Rtv. 13. § (2) bekezdése szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”.

Panaszos előadta, hogy a r. főtörzsőrmester az elmúlt években rendkívül agresszíven viselkedett, igazoltatott, intézkedett, és nem egyenlően bírságolt a település polgárai között, amit ő korábban jelzett a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőrkapitányságnak is. Elmondta, hogy az elmúlt 10 évben soha nem igazoltatták Máriapócson, mert személyesen ismerték, és tudták, vele minden rendben van. A panaszolt igazoltatás – meglátása szerint – a feljelentése miatt történt.

A rendőri jelentés szerint a panaszost a biztonsági öv használatának hiánya miatt állították meg, a kapitányságvezető tájékoztató levele pedig azt tartalmazza, hogy nincs tudomása arról, hogy a panaszos korábban feljelentést tett volna a r. főtörzsőrmesterrel szemben.

A határozat II. részében felsorolt bizonyítékok értékelése alapján az eljárás során nem volt megállapítható az, hogy az intézkedésre diszkriminatív, részrehajló módon került sor, ezért az e tekintetben előadott kifogást, mint alaptalant elutasítom.

4. A panaszos sérelmezte a r. főtörzsőrmester provokatív magatartását.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A panaszbeadvány ezzel kapcsolatban azt tartalmazza, hogy amikor a r. főtörzsőrmester észlelte, hogy a panaszos ittas állapotban van, provokálni kezdte, személyazonosító igazolványát kérte és egyre közelebb lépett hozzá, minden áron meg akarta őt bilincselni.

Az intézkedésről készült videofelvétel alapján megállapítható, hogy nem tekinthető provokatívnak a r. főtörzsőrmester magatartása. Az intézkedő rendőr mindvégig magázódva, a

körülményekhez képest udvarias hangnemben beszélt a panaszossal és a jármű vezetőjével, valamint a panaszos feleségével is.

Fentiek alapján a r. főőrzsőrmester provokatív magatartása tekintetében előadott panaszt, mint alaptalant elutasítom.

5. Panaszos sérelmezte, hogy felesége az intézkedés során megsérült.

6. Panaszos sérelmezte, hogy a fiától az intézkedés során elvették a mobiltelefonját és a készített felvételeket kitörölték.

Az 5. és 6. pontban jelzett panaszokat célszerű együttesen vizsgálni, ezért mindkettőre vonatkozóan az alábbiak megállapítása szükséges.

Ket. 15. § (1) bekezdése szerint ügyfél az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti, akit hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz.

Jelen eljárás során a panasznak azon részére vonatkozóan, amely nem a panaszos személyes jogát érinti megállapítom hatásköröm hiányát.

IV.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta, és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt az előállítás időtartama tekintetében megalapozottnak találta, és e körben megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalásában vizsgálta az előállítás időtartamának kérdését. A panaszos által benyújtott panaszbeadványban és annak kiegészítéseiben e kifogás konkrétan nem szerepel – tekintettel arra, hogy jelen panasz eljárás kérelemhez kötött, így a vizsgálat kizárólag a panaszban előadottakra terjedhet ki – e tekintetben megállapítottam hatásköröm hiányát.

A Panasztestület a panasz kiegészítéseként 2011. november 15-én kelt és 2011. november 26-én érkezett, panaszos által írt beadványt oly módon fogadta be, hogy az abban előadottak alapján a panaszos fia és felesége vonatkozásában is vizsgálta a rendőri intézkedést.

A kézzel írt, egyes szám első személyben megfogalmazott beadvány vége tartalmazza azt, hogy „*bejelentésemmel a feleségem és a fiam is egyetért*”, továbbá a panaszos felesége és fia is aláírta. E megfogalmazásból ugyan egyértelműen nem lehetséges arra következtetni, hogy e kifogásokat az aláírók személyes jogsérelemként adták elő, azonban rájuk vonatkozóan is tartalmaz a levél panaszt, ezért az eljárás során ez panaszként került értékelésre.

E levél a törvényes nyolc napos határidőn túl – 2011. szeptember 21-i intézkedés ellen 2011. november 15-i keltezésű – került előterjesztésre, ezért – mivel eredetileg ők nem éltek panaszjogukkal – az elkésett.

Fentiek alapján panaszos feleséges és fia vonatkozásában végzésben szükséges a panasz eljárást – elkésettség okán – megszüntetni.

Hatásköri és illetékességi szabályokat az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdése tartalmazza, miszerint akinek „az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”, és „A Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg. A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók számára. Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 15. § (1) bekezdése, 100. § (1) bekezdése, valamint a 109. § (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13.§, 16. §, 29. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (2) bekezdés a), pont, 47. §-a, 48. §-a, 97.§ (1) bekezdés h) pontja, 92. § (1) bekezdés, valamint a 93/A § (7) és (9) bekezdései;
- Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 3. §-a, 43. § (1) bekezdése, 58. § (1) bekezdése, 60. §-a;
- a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 20. § (1) bekezdés k) pontja
- a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 48. § (4)-(5) bekezdései.

Budapest, 2012. június „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**